

Care este legea aplicabilă? - Irlanda

CUPRINS

- 1 Izvoarele normelor în vigoare
  - 1.1 Normele de drept intern
  - 1.2 Convențiile internaționale multilaterale
  - 1.3 Principalele convenții bilaterale
- 2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi
  - 2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi
  - 2.2 Rețrimiteră
  - 2.3 Schimbarea punctului de legătură
  - 2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi
  - 2.5 Proba legii străine
- 3 Normele privind conflictul de legi
  - 3.1 Obligații contractuale și acte juridice
  - 3.2 Obligații extracontractuale
  - 3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)
  - 3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția
  - 3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere
    - 3.5.1 Obligațiile de întreținere
  - 3.6 Regimul proprietății matrimoniale
  - 3.7 Testamente și succesiuni
  - 3.8 Proprietatea reală
  - 3.9 Insolvența

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Normele privind conflictul de legi din Irlanda își au sursele în primul rând în dreptul cutumiar (*common law*) și, ca atare, sunt în continuă schimbare și evoluție. Totuși, deoarece jurisprudența în acest domeniu este relativ redusă, este dificil să se tragă o concluzie certă privind situația legii aplicabile într-un număr variat de domenii. Această situație este întâlnită preponderent în dreptul familiei. În ceea ce privește legile referitoare la competența instanțelor, normele tradiționale privind conflictul de legi sunt treptat înlocuite de convențiile internaționale și de legislația UE.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare

Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu avem cunoștință de existența unei convenții bilaterale care să cuprindă dispoziții privind conflictul de legi la care Irlanda este parte.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Poziția generală este aceea că normele privind conflictul de legi se aplică numai în cazul în care cel puțin una dintre părți a susținut acest lucru.

2.2 Retrimiteria

În instanțele irlandeze sunt prezentate rareori cazuri care necesită o restudiere a doctrinei.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Nu există o abordare unică în ceea ce privește această competență.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Deși jurisprudența este insuficientă în acest domeniu, este puțin probabil ca Irlanda să aplice o lege străină care contravine politicii publice irlandeze.

2.5 Proba legii străine

Instanțele irlandeze solicită o dovadă a conținutului legii străine. Partea care dorește să invoce o lege străină trebuie să îi explice conținutul și să dovedească în mod satisfăcător existența acesteia în fața judecătorului. În cazul unui conflict între argumentele prezentate de părți, judecătorul poate evalua credibilitatea experților și poate lua în considerare argumentele primare (de exemplu, legile și jurisprudența străine), în special atunci când acestea conțin concepte cunoscute de un judecător irlandez. În cazul în care normele irlandeze privind conflictul de legi permit aplicarea legii străine, dar niciuna dintre părți nu invocă respectiva lege, instanța va presupune de obicei că această lege este similară cu legea irlandeză, cu excepția cazului în care se demonstrează contrariul.

De obicei, conținutul legii străine trebuie explicat de către experți, fiind insuficient ca părțile să prezinte instanței o lege străină, o cauză străină sau declarația unei autorități străine. Orice persoană care este calificată ca avocat într-un sistem juridic străin sau are suficientă experiență într-un sistem juridic străin poate explica legea străină. În mod normal, instanța nu va face propriile cercetări privind legea străină.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Irlanda este parte semnatară a Convenției de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. Irlanda a transpus această convenție în dreptul său intern prin Legea din 1991 privind obligațiile contractuale (legea aplicabilă) [*Contractual Obligations (Applicable Law) Act, 1991*]. Normele acestei convenții se aplică obligațiilor contractuale în toate situațiile în care există un conflict între legile din diferite țări. Totuși, anumite tipuri de contracte, cum ar fi obligațiile contractuale care decurg dintr-o relație de familie, nu fac obiectul acestei convenții.

Trebuie observat faptul că Regulamentul nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Roma I”) este direct aplicabil în Irlanda. Cu toate acestea, Irlanda nu a fost de acord cu punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1259/2010 („Roma III”), care prevede o formă de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept în jurisdicțiile aparținând statelor membre participante.

3.2 Obligații extracontractuale

În dreptul familiei sau în cazul cererilor de divorț, instanțele irlandeze aplică principiul *lex fori*, pe care îl consideră adecvat deoarece oferă certitudine. În Irlanda nu există norme privind conflictul de legi referitoare la răspunderea delictuală, iar jurisprudența în acest domeniu este foarte redusă. Instanțele irlandeze iau în considerare principiul *lex fori*, care susține aplicarea „legii forului”, precum și principiul *lex loci delicti*, care sugerează că trebuie aplicată legea din locul producerii delictului. Instanțele pot, de asemenea, să ia în considerare legea propriu-zisă în materie de răspundere delictuală, care recomandă o abordare

flexibilă pentru a permite instanței să analizeze toți factorii de legătură și să adopte o decizie în cunoștință de cauză asupra competenței.

Trebuie observat faptul că Regulamentul nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”) este direct aplicabil în Irlanda.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Un copil ia domiciliul tatălui dacă părinții erau căsătoriți la momentul nașterii sale. Dacă părinții copilului nu erau căsătoriți la momentul nașterii copilului sau dacă tatăl este decedat la momentul nașterii copilului, domiciliul copilului este cel al mamei. Această regulă continuă să se aplice până când copilul împlinește vârsta de 18 ani, moment în care acesta este major și are capacitatea juridică de a-și alege domiciliul propriu.

O persoană poate să își stabilească domiciliul doar locuind efectiv în jurisdicția respectivă cu intenția de a-și stabili acolo domiciliul pe o durată nedeterminată sau permanent. În cazul în care oricare dintre aceste elemente încetează să se aplice, persoana revine la domiciliul său inițial. O femeie căsătorită dobândește domiciliul propriu independent de soțul său.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Legea din 1987 privind statutul copiilor (*Status of Children Act 1987*) a desființat conceptul de copil nelegitim. Conform legii respective, între o persoană și tatăl său/mama sa există o relație juridică indiferent dacă părinții sunt sau au fost căsătoriți unul cu celălalt.

Cu toate acestea, în cazul în care părinții unui copil nu sunt căsătoriți unul cu celălalt la data nașterii sau la momentul conceperii copilului, acesta nu este considerat legitim. Totuși, copilul poate deveni legitim prin căsătoria ulterioară a părinților. Nu există nicio diferență de statut juridic între copilul legitim și copilul devenit legitim prin căsătoria părinților. De asemenea, nu există nicio diferență între drepturile unui copil de a fi întreținut de părinții săi sau de a moșteni pe oricare dintre părinți, indiferent dacă părinții sunt sau nu căsătoriți unul cu celălalt.

Odată ce instanțele irlandeze își exercită competența într-o cauză pe baza Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești („Bruxelles II bis”), acestea vor aplica în general dreptul irlandez.

Legea irlandeză se aplică și în cazul în care instanțele irlandeze au competență în legătură cu un caz de adopție.

Trebuie remarcat faptul că instanțele superioare au competența automată de a emite ordine pentru aplicarea drepturilor constituționale ale unui copil de cetățenie irlandeză, indiferent de reședința obișnuită a acestuia. Orice decizie a instanței de a-și exercita competența va fi determinată de caracterul necesar sau oportun al unei astfel de măsuri în circumstanțele date, având în vedere normele de drept internațional privat privind curtoazia internațională.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

În ceea ce privește căsătoria, conform legii irlandeze, cel de al 34-lea amendament al Constituției, adoptat la 22 mai 2015, prevede dreptul a două persoane, indiferent de sex, de a se căsători în condițiile legii. În consecință, persoanele care au capacitatea și libertatea de a se căsători vor putea să facă acest lucru, indiferent de genul biologic, atunci când Legea căsătoriilor (*Marriage Bill*) din 2015 va fi adoptată și va intra în vigoare. O căsătorie nu este considerată valabilă în Irlanda dacă unul dintre soți este transsexual și se căsătorește după modificarea genului. Conform normelor de drept internațional privat, o căsătorie oficiată în străinătate va fi recunoscută numai dacă când sunt îndeplinite o serie de condiții. Părțile trebuie să fi îndeplinit formalitățile aplicabile în jurisdicția în care are loc ceremonia de căsătorie (*lex loci celebrationis*). Părțile trebuie să aibă capacitatea juridică de a se căsători, în conformitate cu normele din jurisdicția în care își au domiciliul. Căsătoria oficiată în străinătate trebuie să fie similară cu conceptul de căsătorie general acceptat în Irlanda. De exemplu, o căsătorie asupra căreia există suspiciuni de poligamie nu va fi recunoscută.

Ordinele emise în temeiul secțiunii 5 din Legea din 2010 privind parteneriatul civil și anumite drepturi și obligații ale concubinilor (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act*) prevăd recunoașterea anumitor categorii de relații încheiate în străinătate ca având dreptul și obligația de a beneficia în dreptul irlandez de un tratament egal cu cel acordat parteneriatelor civile încheiate în Irlanda, cu condiția ca respectivul cuplu să fi avut capacitatea juridică de a încheia un parteneriat civil în Irlanda.

În ceea ce privește competența în caz de divorț, de separare de drept sau de anulare, Regulamentul nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești („Bruxelles II bis”) este direct aplicabil în Irlanda. În cazurile în care niciun alt stat membru nu are competență în temeiul Regulamentului Bruxelles II bis, instanțele irlandeze se pot declara competente atunci când cel puțin una dintre părți își are domiciliul pe teritoriul țării în momentul inițierii procedurii.

După ce instanța irlandeză are competența în procedurile de divorț, aceasta aplică legislația proprie la procedurile de dreptul familiei și la aspectele care decurg din acestea.

În cazurile în care nu se aplică Regulamentul Bruxelles II bis, un divorț produs în străinătate va fi recunoscut dacă a fost acordat în țara în care oricare dintre soți își avea domiciliul în momentul inițierii procedurilor de divorț.

3.5.1 Obligațiile de întreținere

Obligațiile de întreținere sunt reglementate în prezent prin Regulamentul nr. 4/2009 al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere.

În esență, scopul urmărit de Regulamentul privind obligațiile de întreținere este de a oferi un set de norme comune privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, aplicarea legii, cooperarea și documentele standardizate pentru a facilita recuperarea efectivă a creanțelor de întreținere pe teritoriul Uniunii Europene. Deoarece unul dintre obiectivele principale ale Regulamentului privind obligațiile de întreținere este acela de a permite unui creditor al obligației de întreținere să obțină cu ușurință, într-un stat membru, o hotărâre care să fie în mod automat executorie într-un alt stat membru fără a fi necesare alte formalități, acest regulament include măsuri cu privire la competență, conflictele de legi, recunoașterea și forța executorie, executarea hotărârilor și asistența juridică și este conceput să faciliteze cooperarea între autoritățile centrale. Obligația de executare fără modificare a condițiilor din ordinul inițial este foarte clar definită în regulament, iar o hotărâre pronunțată într-un stat membru nu poate fi în niciun caz revizuită pe fond în statul membru în care urmează a fi recunoscută și executată ulterior. Astfel, efectul net al regulamentului este de a împiedica instanțele dintr-un stat membru care nu au fost sesizate să emită hotărâri noi sau în legătură cu hotărârea inițială.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

În absența unei dispoziții contrare, o convenție matrimonială (un contract de căsătorie) între părți va fi interpretată în conformitate cu legea aplicabilă la domiciliul conjugal. În cazul în care nu există o astfel de convenție, legea aplicabilă va fi, de asemenea, stabilită în funcție de domiciliul conjugal. În cazul în care soții au același domiciliu, acesta este considerat domiciliul conjugal. În caz contrar, domiciliul conjugal va fi probabil stabilit în conformitate cu legea aplicabilă cea mai relevantă pentru părți și pentru căsătorie.

3.7 Testamente și succesiuni

Ca principiu general, legea care reglementează succesiunea bunurilor imobile este legea aplicabilă la locul unde se află bunul, în timp ce distribuția și succesiunea bunurilor mobile sunt reglementate de legea din țara în care proprietarul își avea domiciliul în momentul decesului.

Capacitatea testatorului este stabilită de legea de la domiciliul său, cu toate că există opinii conform cărora bunurilor imobile ar trebui să li se aplice *lex situs*.

În cazul în care domiciliul testatorului se schimbă între data încheierii testamentului și data decesului, opiniile sunt împărțite cu privire la necesitatea stabilirii capacității conform legii aplicabile la locul de domiciliu în momentul încheierii testamentului sau în momentul decesului.

Conform Legii din 1965 privind succesiunea (*Succession Act*), un testament devine valabil dacă a fost redactat cu respectarea uneia dintre următoarele legi: legea aplicabilă la locul în care testatorul a încheiat testamentul; legea aplicabilă în țara, la domiciliul sau la reședința obișnuită a testatorului la momentul încheierii testamentului sau al decesului testatorului ori, în măsura în care există bunuri imobile, legea aplicabilă la locul în care acestea sunt situate.

3.8 Proprietatea reală

Dreptul irlandez face distincție între bunurile mobile și imobile și aplică legea țării în care este situat bunul pentru a stabili dacă interesul în cauză este cu privire la un bun mobil sau imobil.

Ca regulă generală, legea aplicabilă bunurilor imobile este legea de la locul în care sunt situate bunurile.

3.9 Insolvența

Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență („Regulamentul privind insolvența”) stabilește norme jurisdicționale referitoare la procedurile de insolvență pe teritoriul UE^[1]. Conform articolului 3 din Regulamentul privind insolvența, competența de a deschide procedura de insolvență revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale unui debitor. Prin urmare, procedura de insolvență deschisă în Irlanda va fi stabilită de instanțele irlandeze în conformitate cu legea irlandeză care reglementează înregistrarea, verificarea și admiterea creanțelor în cadrul

procedurii de insolvență. Principalele legi relevante sunt Legea din 2014 privind societățile comerciale (*Companies Act*), Legile din 2012-2015 privind falimentul personal (*Personal Insolvency Acts*) și Legea din 1988 privind falimentul (*Bankruptcy Act*).

Linkuri relevante

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

---

[1] Înlocuit începând cu 26 iunie 2017 de Regulamentul (UE) 2015/848 privind procedurile de insolvență (reformare).

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ultima actualizare: 17/12/2020